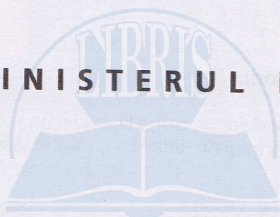

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

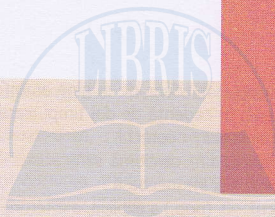
Limba *română*

Manual pentru clasa a VII-a

Alexandru Crișan
Sofia Dobra
Florentina Sâmișăian

HUMANITAS
EDUCAȚIONAL

Cuprins

CARTEA

1. Scriitor. Carte. Cititor

Scriitor. Carte. Cititor	
<i>Cuvânt</i> de Tudor Arghezi	4
Cartea — obiect cultural	10
Noțiuni de sintaxă	11
Vocabularul	14
Fonetica	34
Fișa de bibliotecă și fișa de lectură	36

STRUCTURILE TEXTULUI

2. Structuri narative

Structuri narative	
<i>Iapa lui Vodă</i> de Mihail Sadoveanu	40
Verbul	52
Comentarea unor secvențe ale textului literar	68

3. Autor. Narator. Personaj

Autor. Narator. Personaj	
<i>Florin scrie un roman</i> de Mircea Cărtărescu ...	72
Substantivul	81
Cum povestim?	86

4. Funcționarea descrierii în narațiune

Funcționarea descrierii în narațiune	
<i>Amintiri din copilărie</i> de Ion Creangă	90
Pronumele	97
Numeralul	116
Monologul și dialogul	119

5. Tipuri de descriere

Descrierea subiectivă	
<i>Călin (file din poveste)</i> de Mihai Eminescu	124
Descrierea obiectivă și descrierea subiectivă	132
Adjectivul	136
Cum realizăm o descriere?	142

UNIVERSUL TEXTULUI

6. Balada

Balada cultă	
<i>Pașa Hassan</i> de George Coșbuc	146
Proverbe. Zicători. Strigături	154
Poemul eroic	
<i>Scrisoarea III</i> de Mihai Eminescu	155
Adverbul	157
Prepoziția	161
Conjunția	163
Interjecția	166
Textul argumentativ	168

7. Nuvela

Nuvela	
<i>Două loturi</i> de I. L. Caragiale	172
Predicatul	186
Subiectul	189
Structura dialogului	192

8. Imnul. Oda

Imnul	
<i>Imn lui Ștefan cel Mare</i> de Vasile Alecsandri	198
Imnul național	
<i>Deșteaptă-te, române!</i> de Andrei Mureșanu	202
Imnul religios. Oda	
<i>Psalmul 145</i>	204
<i>Versul țării</i> de Ion Pillat	205
Atributul	206
Complementul	211
Prezentarea unui eveniment cultural	216
Cum rezumăm un text științific?	218

Dicționar	221

Lista unităților de conținut care au în programă caracter facultativ

Editura. Colecția. Asteriscul. Subsolut de pagină.
Versul liber.
Poemul eroic. Oda.
Proverbele, zicătorile, strigăturile. Texte nonliterare „utilitare” (mersul trenurilor, cartea de telefon, formularele postale, programul de spectacol).
Dialogul formal și informal.
Modalități textuale argumentative. Organizarea formală a mesajului. Modalitățile de asigurare a progresiei textului oral, monologat și dialogat. Înlănțuirea elementelor verbale și nonverbale în context.
Organizarea monologului expozitiv și demonstrativ.
Organizarea dialogului formal și informal. Modalitățile de exprimare a gusturilor și a opiniilor (formularea de intenții și proiecte).

Reorganizarea unui text propriu.
Exerciții de construire a unui text narativ prin expansiune sau restrângere.
Dinamica structurării unei descrieri. Compozițiile personale realizate prin structurarea variată a unui text narativ propriu.
Rezumatul unui text științific.
Rolul unităților frazeologice în asigurarea expresivității limbii. Formule și clișee internaționale.
Pronunțarea numelor proprii străine.
Verbele active pronominale.
Mijloacele expresive de redare a superlativului absolut în limba română actuală.
Actele de vorbire

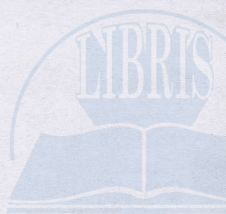
Scrivor carte

cititor

Crea... Lumea cărtri
Editura și colecți...

Vocabularul
Fișa de bibliotecă
Fișa de lectură

1

CUVÂNT

de Tudor Arghezi

Tudor ARGHEZI
(1880–1967)

- Poet, prozator și publicist.
- E creatorul unui limbaj poetic nou, ce și-a pus amprenta asupra poeziei românești din acest secol.
- Volume de poezii: *Cuvinte potrivite*, *Flori de mucigai*, *Ritmuri*, *Stihuri*, *Copilărie* etc.
- Poezia *Cuvânt* deschide volumul *Cărticică de seară* (1935), putând fi considerată o „prefață” poetică adresată cititorului.

V
rui, cititorule, să-ți fac un dar,
O carte pentru buzunar,
O carte mică, o cărticică.
Din slove am ales micile
5 Și din înțelesuri furnicile.
Am voit să umplu celule
Cu suflete de molecule.
Mi-a trebuit un violoncel:
Am ales un brotăcel
10 Pe-o foaie de trestie-ngustă.
O harpă: am ales o lăcustă.
Cimpoiul trebuia să fie un scatiu¹.
Și nu mai știu ...

Farmece aș fi voit să fac
15 Și printr-o ureche de ac
Să strecor pe un fir de ață
Micșorata, subțiată și nepipăita viață
Până-n mâna, cititorule, a dumitale.

Măcar câteva crâmpoie,
20 Măcar o țandără de curcubeie,
Măcar nițică scamă de zare,
Nițică nevinovăție, nițică depărtare.
Aș fi voit să culeg drojdiile de rouă,
Într-o cărticică nouă,
25 Parfumul umbrei și cenușa lui.
Nimicul nepipăit să-l caut vrui,
Acela care tresare
Nici nu știi de unde și cum.

Am răscolit pulberi de fum ...

¹ *scatiu*, s.m. — pasăre cântătoare mică, foarte vioaie, cu pene verzi-gălbui pe spate, iar pe aripi cu două dungi negre.

DESCIFRAREA TEXTULUI

Observați!

Cuvintele

1. Explicați cum s-au format următoarele cuvinte din text: *cititor*, *înțeles*, *micșorat*, *subțiat*, *dumneata*, *nevinovăție*, *depărtare*.
2. În text, există două substantive formate cu sufixe diminutive. Identificați-le. Scrieți în caiete cuvintele de bază din structura acestora.
3. Adăugați, dacă este posibil, sufixe augmentative la cuvintele de bază întâlnite în exercițiul anterior.
4. Găsiți în text un neologism și un regionalism.
5. Dați sinonime pentru cuvintele: *dar*, *slovă*, *carte*, *crâmpci*.

Dincolo de cuvinte

1. Alcătuiți câmpurile lexicale din text pentru: *carte*, *instrumente muzicale*, *lumea micilor viețuitoare și misterele lumii care ne înconjoară*.
2. Câmpurile lexicale și titlul unui text ajută la identificarea temei acestuia. Discutați în grupuri de câte patru elevi și sintetizați într-un singur cuvânt tema poeziei. Explicați.

Miniatură spaniolă din secolul al XV-lea

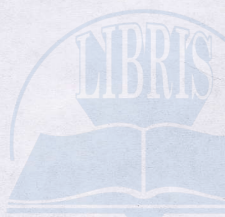
Topica

1. Identificați două construcții în care ordinea cuvintelor nu este cea caracteristică vorbirii comune.
2. Ce indică acest fapt despre tipul textului analizat?

Forma poeziei

1. Discutați forma poeziei, referindu-vă la:
 - numărul de versuri din fiecare strofă;
 - rima (tipul care predomină);
 - măsura (egală / inegală).
2. Indicați un singur element care vi se pare neobișnuit în ce privește versificația poeziei.

Descoperiți!

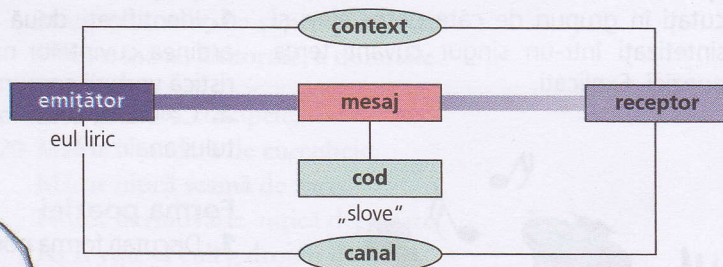
Autor-cititor

1. Între autor (persoana reală Tudor Arghezi) și cititor există un intermediar. Acesta apare în text ca „voce” vorbind la persoana I. Vă amintiți cum se numește acest intermediar?
2. Scrieți în tabelul de mai jos, copiat în caiete, cuvintele care indică prezența în text a celor doi parteneri de comunicare:

Cel care vorbește	Cel căruia i se vorbește

3. Discutați tabelul, referindu-vă la:

- părțile de vorbire folosite pentru fiecare situație în parte;
 - categoria gramaticală (persoană, număr, caz), aceasta fiind importantă pentru identificarea emițătorului și a receptorului.
4. Selectați din text cuvintele care pot fi încadrate în schema situației de comunicare:

Lumea cărții

1. Desenați în caiete o „hartă”, completând-o cu elementele din care este compusă lumea imaginară a cărții în acest text.
2. Substantivul *furnică* este folosit în textul poeziei cu alt sens decât cel obișnuit. Ce fel de înțelesuri ar putea reprezenta în acest context „înțelesurile-furnici”? Puteți răspunde, gândindu-vă și la ceea ce simbolizează furnicile:
 - hărnicie • ingeniozitate • capacitatea de a construi • energie
 - tenacitate • înțelepciune

3. Mai jos, în coloana din stânga, sunt enumerate câteva metafore din text. Alături, sunt formulate posibile semnificații ale acestora. Găsiți corespondențele dintre elementele celor două coloane.

• suflute de molecule	• proșpețime
• țandără	• viață
de curcubeie	în miniatură
• scamă de zare	• armonie de culori
• drojdii de rouă	• infinit

4. Explicați, apelând la nevoie la un dicționar, datorită căror trăsături comune de sens se poate face o apropiere între: violoncel – brotăcel; harpă – lăcustă; cimpoi – scatiu.

Creația

1. Selectați din text verbele legate de actul creației; de exemplu: *să-ți fac (un dar), am ales* etc.

2. Discutați și grupați aceste verbe în funcție de următoarele aspecte care descriu actul creației:

- intenția creatoare;
- căutarea elementelor;
- selectarea elementelor;
- îmbinarea elementelor;
- incertitudinea creatoare;
- eventuala certitudine.

Poezia

1. Lumea recompusă într-o poezie este o lume fictivă. Ilustrați prin cel puțin două secvențe din text această afirmație.

2. Poezia este o alcătuire — de fiecare dată, nouă — de cuvinte, sunete și culoare. Selectați din text versurile care pun în evidență aspectele menționate.

3. Dincolo de îmbinările neobișnuite de cuvinte, sunete și imagini, poezia reflectă un univers al închipuirii și al esențelor, greu de definit. Identificați cel puțin trei metafore care sugerează această idee.

